

IQs Alcoholindex
2022

Förord

Framför dig har du den 13:e upplagan av IQs Alkoholindex. Vår årliga undersökning av svenskarnas attityder till alkohol. Syftet är att följa hur svenskarnas syn på alkohol utvecklas, och att komplettera andra undersökningar om exempelvis konsumtion.

En långsiktig trend vi ser är att svensken blir alltmer tillåtande till berusningsdrickande. Årets index på 60,0 är det lägsta sedan mätningarna startade 2010 (se sid 4). Även attityderna till vardagsdrickande blir alltmer tillåtande över tid (se sid 11). Det gäller framför allt unga i storstäder.

Mer tillåtande till berusningsdrickande samtidigt som drickandet minskar

Våra attityder blir alltså mer tillåtande, samtidigt som vi dricker mindre alkohol och andelen personer med riskbruk i samhället minskar. Hur ska detta tolkas? Kommer minskningen i alkoholkonsumtion att plana ut, eller till och med vända uppåt igen?

Unga mer restriktiva och äldre mer tillåtande

En trend som däremot inte är motsägelsefull är att unga över tid blivit mer restriktiva i sina attityder, och dricker mindre alkohol än tidigare. De är dock fortfarande den grupp med mest tillåtande attityder. I motsats till den yngre generationen går utvecklingen åt andra hållet i den äldsta åldersgruppen – de dricker mer alkohol och har mer tillåtande attityder. Dagens äldre har med sig etablerade alkoholvänor med högre alkoholkonsumtion jämfört med tidigare generationer. De sänker däremot fortfarande sin alkoholkonsumtion med stigande ålder.

Tre frågor som sticker ut

Av alla frågor som vi ställer är det tre frågor som jag vill rikta särskilt ljus på:

1

Berusning i närvaro av barn: Trots att vi ser en stabil fördelning mellan andelen som svarar rätt och fel över tid så finns den en förskjutning mot lite högre acceptans. 2010 svarade 61 procent helt fel på frågan om det är rätt eller fel att bli berusad när barn är med, vilket har minskat till 50 procent i årets mätning.

2

Dricka till den grad att det ger minnesluckor: Även på frågan om att dricka så mycket, att man efteråt har svårt att komma ihåg hur mycket det faktiskt blev, ser vi en tydlig minskning av de som helt tar avstånd. 2010 var det 68 procent, och i år 49 procent. Fördelningen mellan de som tycker att det är rätt jämfört med de som tycker att det är fel har dock varit relativt stabil över tid, även om vi ser en liten nedgång mellan 2021 och 2022. De som i stor utsträckning anser att det är rätt är unga.

3

Alkohol till lunchen på en vardag: Majoriteten tycker att det är fel att dricka något glas vin eller öl till lunch på vardagar, men det är klart färre i år, än när vi först ställde frågan 2015. Vi ser en nedgång från 72 procent till 67 procent. Andelen som helt tar avstånd har minskat från 41 procent till 32 procent.

IQs Alkoholindex och Vardagsindex är de enda mätningar som över tid följer svenskarnas attityder till alkohol, berusningsdrickande och vardagsdrickande. Med andra ord en otroligt bra källa för diskussioner och samtal om våra värderingar och kultur kopplat till alkohol. På IQ använder vi vår mätning för att i förlängningen bidra till en smartare syn på alkohol. Jag hoppas att den ger dig ny kunskap.

Mojtaba Ghodsi
VD, IQ

Alkoholindex och Vardagsindex

IQs Alkoholindex är ett samlat mått på svenskarnas attityd till alkohol, med betoning på berusningsdrickande. Indexet skapas från svaren på sju frågor om vad människor tycker är rätt eller fel när det gäller alkohol i olika situationer. Svartalternativen är: "helt fel", "mer fel än rätt", "varken fel eller rätt", "mer rätt än fel", samt "helt rätt". Index är ett sammanvägt värde, mellan 0 och 100. Ju högre indexvärde, desto mer återhållsam är attityden. Om alla svarade "helt fel" på alla frågor skulle indexvärdet bli 100. Och om alla svarade "helt rätt" skulle det bli 0. Samma frågor ställs sedan 2010, en gång per år, till personer som är 16 år och äldre.

IQs Vardagsindex är ett samlat mått på svenskarnas attityd till vardagsdrickande. Det skapas från svaren på fem frågor om vad människor tycker är rätt eller fel när det gäller alkohol i vardagssituationer. Även Vardagsindex mäts på en skala från 0 till 100. Vardagsindex har tagits fram sedan 2015.

Undersökningen genomförs av Novus. 2022-års resultat är baserat på 4 015 intervjuer under perioden 19 maj–2 juni. I årets rapport presenterar vi ett urval av resultat från Alkoholindex och Vardagsindex.

IQs Alkoholindex 2022

Resultat för alla frågor.
Vad är rätt och fel i olika situationer?

Att bli berusad när barn är med? (%)

Att någon gång dricka så mycket, att man efteråt har svårt att komma ihåg hur mycket det faktiskt blev? (%)

Att bli berusad när man äter middag på restaurang? (%)

Att någon gång dricka så mycket att man mår dåligt dagen efter? (%)

Att någon gång emellanåt bli berusad på en firmafest? (%)

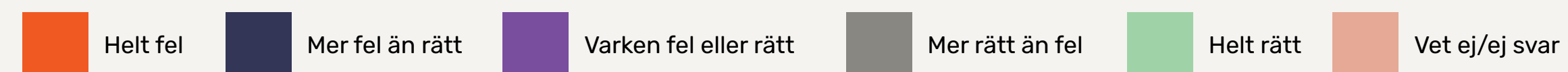
Att någon gång emellanåt bli berusad på privata fester? (%)

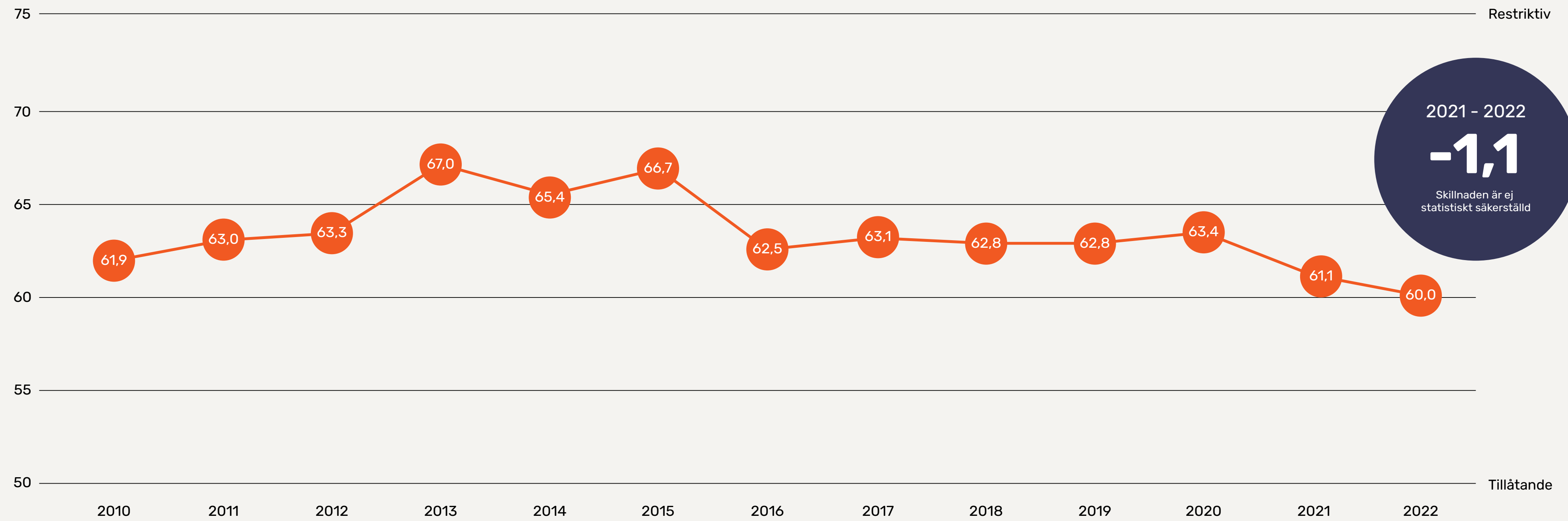
Att någon gång emellanåt dricka så att man känner sig påverkad? (%)

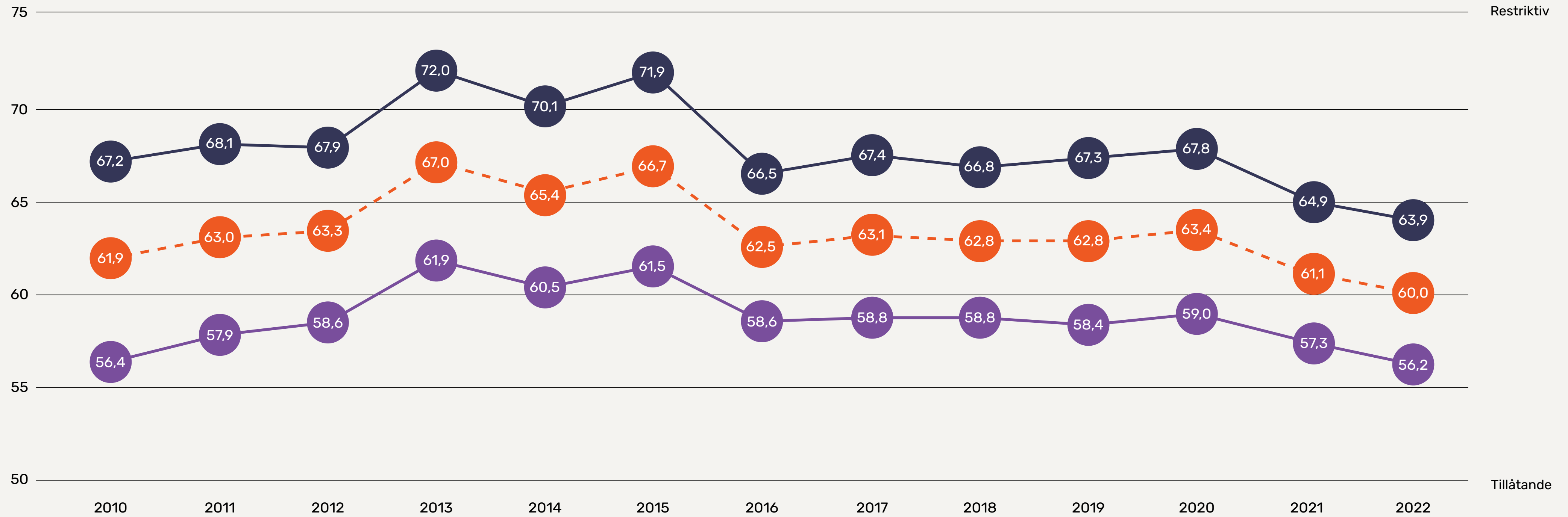
0% 25% 50% 75% 100%

IQs Alkoholindex 2010-2022

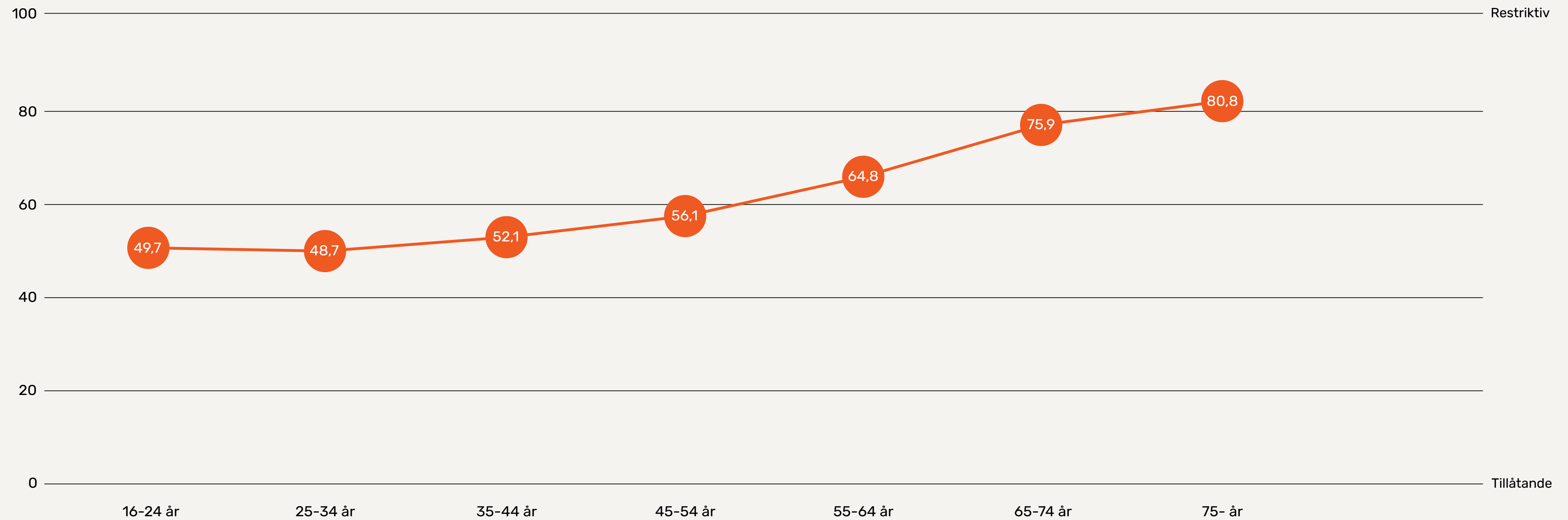
Kvinnor och mäns Alkoholindex över tid

Sedan mätningarna började har kvinnors attityder ändrats i mer tillåtande riktning. Mäns attityder har över åren blivit mer restriktiva, men har åter vänt ner och är i år i linje med 2010. Män har totalt sett en klart mer tillåtande attityd än kvinnor.

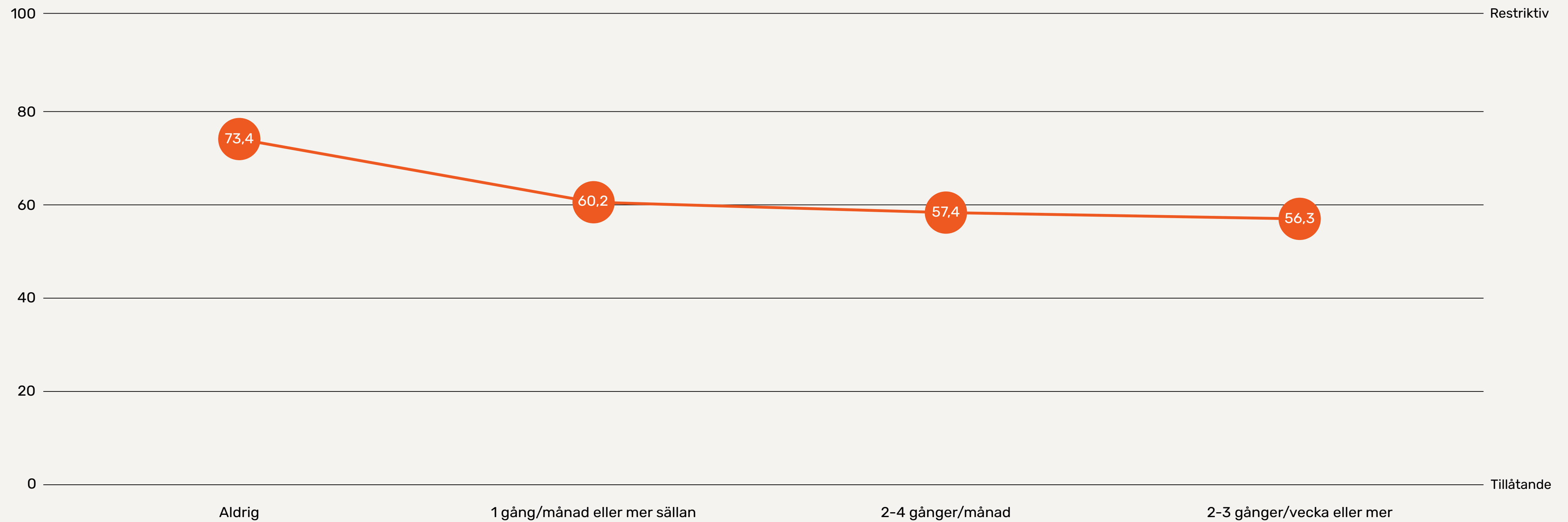
● Kvinnor ● Män ● Total

Alkoholindex 2022 i olika åldersgrupper

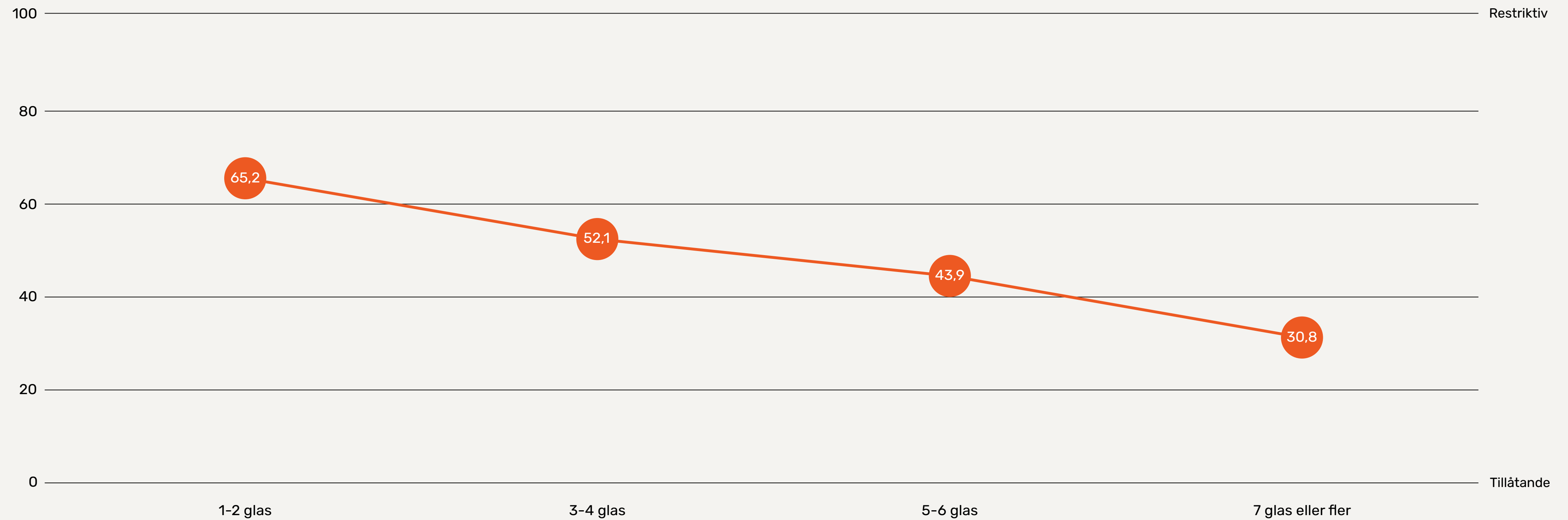
Äldre har den klart mest restriktiva attityden, och de yngre är mest tillåtande. Graden av restriktivitet ökar med åldern, frånsett att åldersgruppen 25-34 år har en tendens till lite mer tillåtande attityder än den yngsta åldersgruppen.

Alkoholindex 2022 utifrån hur ofta man dricker

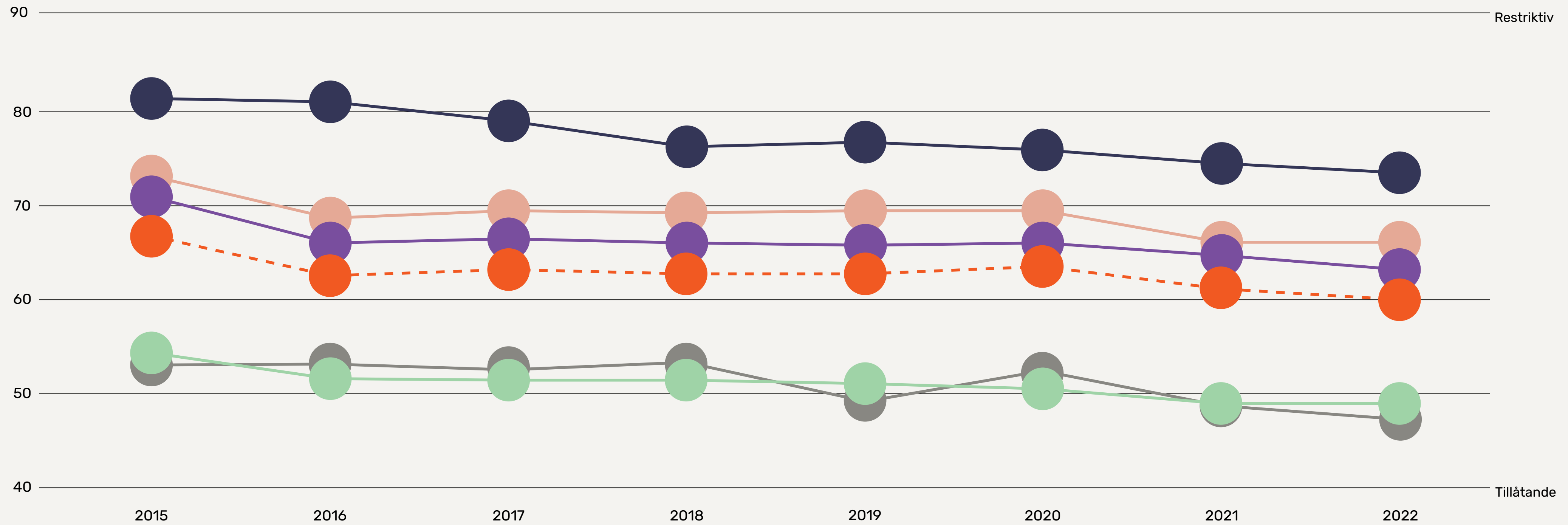
Ju oftare man dricker alkohol, desto mer tillåtande attityder har man.
Störst är skillnaden mellan de som dricker över huvud taget och de som inte dricker alls.

Alkoholindex 2022 utifrån hur mycket man dricker per tillfälle

Ju mer man dricker, desto mer tillåtande attityd har man.

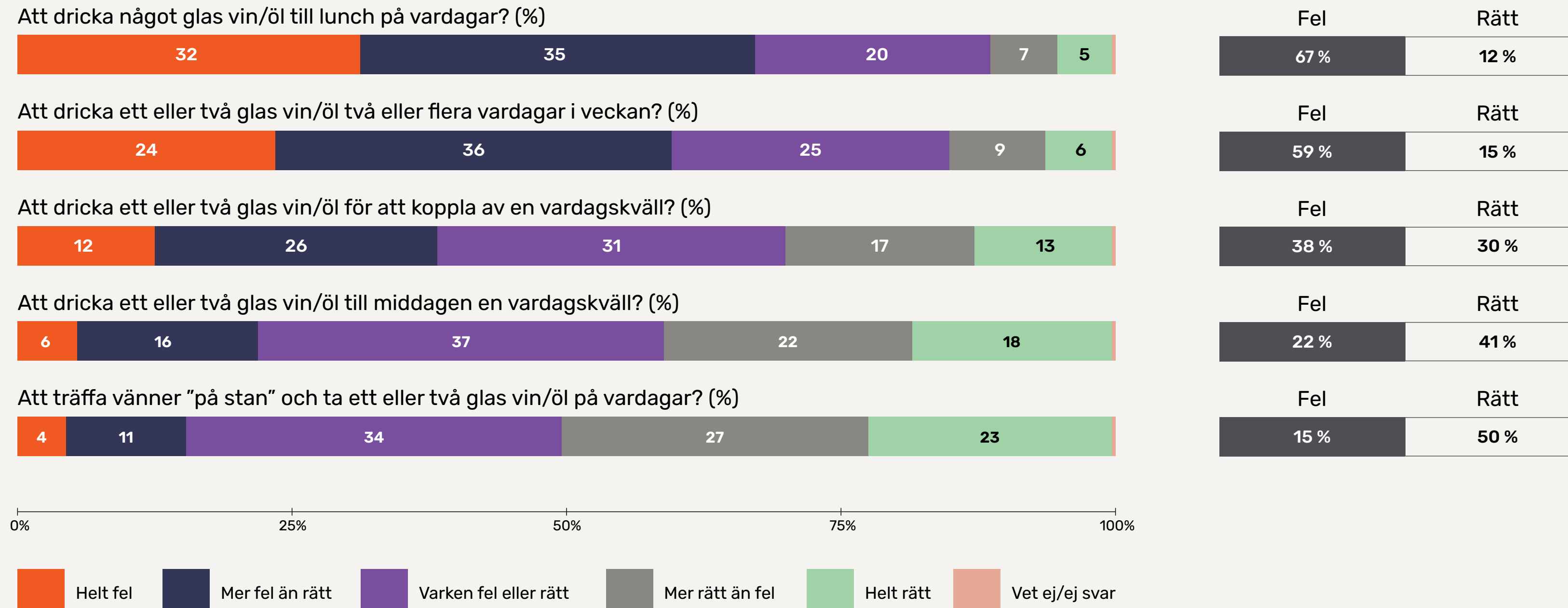
Alkoholindex utifrån konsumtionstyper 2015-2022

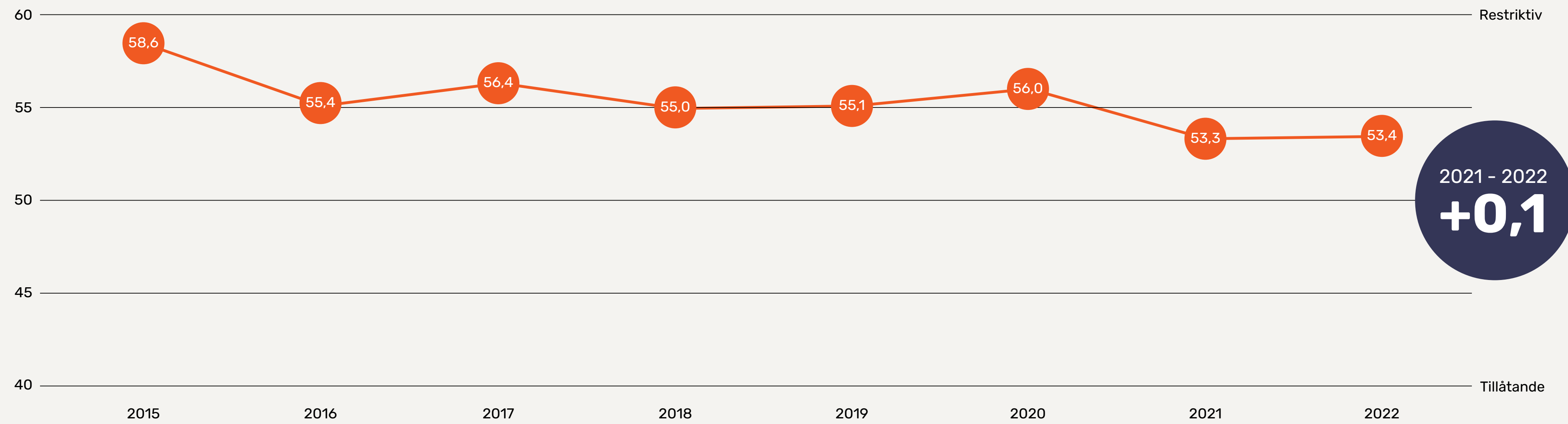
● Total
 ● Storkonsument (2+ ggr/vecka och 3+ glas/tillfälle)
 ● Lågkonsument (-4 ggr/månad och -2 glas/tillfälle)
 ● Festkonsument (-4 ggr/månad och +3 glas/tillfälle)
 ● Dricker ofta men lite (2+ ggr/vecka och -2 glas/tillfälle)
 ● Dricker inte alkohol

IQs Vardagsindex 2022

Resultat för alla frågor.
Vad är rätt och fel i olika situationer?

IQs Vardagsindex 2015-2022

IQ arbetar för ett smartare förhållningssätt till alkohol. Genom att skapa medvetenhet, eftertanke och engagemang kring det egna och andras drickande, bidrar IQ till att minska alkoholens skador i samhället. IQ är ett fristående dotterbolag till Systembolaget. Läs mer på iq.se.

www.iq.se
E-post: info@iq.se
Tel: 08-410 249 50
Box 6341, 102 35 Stockholm